

*Ляшевська О.І., к.н.держ.упр., доц., НУЦЗУ, м. Харків,
ORCID: 0000-0002-1469-4141*

*Liashevskia O., PhD in Public Administration, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Management in the field of civil protection, National University of Civil Defence of Ukraine, Kharkiv*

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА АНАЛІЗ ЗАХОДІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

STATE REGULATION AND ANALYSIS OF CIVIL DEFENSE MEASURES UNDER MARTIAL LAW

У статті проаналізовано наукові дослідження щодо участі працівників служби цивільного захисту та аварійно-рятувальних служб в організації життєзабезпечення не переміщеного населення. Виявлено відсутність процедур щодо державного регулювання дій органів і сил цивільного захисту на територіях, де проживає не переміщене населення, у разі відмови громадян від примусової евакуації. Досліджено державне регулювання месенджерів як нового виду засобів масової інформації (далі – ЗМІ) в умовах російсько-української війни та ухвалення чергового закону, що регулює використання месенджерів як інформаційного ресурсу в умовах воєнного стану. Проаналізовано роль держави у розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва та забезпечує співпрацю та досягнення позитивних результатів шляхом об'єднання ресурсів та потенціалу всіх сторін у сфері цивільного захисту. Визначено роль цивільного захисту у забезпеченні національної безпеки України в сучасних умовах та переваги цивільного захисту у забезпеченні національної безпеки України у воєнних умовах. Проведено аналіз наукових досліджень щодо діяльності служби цивільного захисту в умовах воєнного стану. Визначено проблеми функціонування територіальних організацій та підрозділів цивільного захисту в умовах воєнного стану, розглянуто основні вимоги до пожежно-рятувальної техніки, яка використовується в бойових діях. Встановлено особливості забезпечення безпеки та захисту особового складу в умовах ведення бойових дій та запропоновано новий зразок захисного одягу для пожежно-рятувального персоналу, який здатен захистити особовий склад під час виконання завдань за призначенням в умовах постійних авіа ударів та обстрілів.

Ключові слова: державне регулювання, заходи цивільного захисту.

The article analyzes scientific research on the participation of civil protection and emergency services in the organization of life support for the non-displaced population. The absence of procedures for state regulation of the actions of civil protection bodies and forces in the territories where the non-displaced population resides in case

of refusal of citizens to be forcibly evacuated is revealed. The author examines the state regulation of messengers as a new type of mass media in the context of the Russian-Ukrainian war and the adoption of another law regulating the use of messengers as an information resource under martial law. The author analyzes the role of the State in the development of international scientific and technical cooperation and ensures cooperation and achievement of positive results by combining the resources and potential of all parties in the field of civil protection. The role of civil protection in ensuring the national security of Ukraine in modern conditions and the advantages of civil protection in ensuring the national security of Ukraine in wartime are determined. An analysis of scientific research on the activities of the civil protection service under martial law is carried out. The problems of functioning of territorial organizations and units of civil protection under martial law are identified, the basic requirements for fire and rescue equipment used in hostilities are considered. The peculiarities of ensuring the safety and protection of personnel in the conditions of hostilities are established and a new model of protective clothing for fire and rescue personnel is proposed, which is able to protect personnel during the performance of assigned tasks in the conditions of constant air strikes and shelling.

Keywords: *state regulation, civil defense measures.*

Постановка проблеми. З початком агресивних дій Росії проти України, що розпочалися у 2014 році з окупації частини Автономної Республіки Крим, Луганської та Донецької областей, ДСНС зіткнулася з новими викликами, серед яких-надзвичайна ситуація, пов'язана з військовими діями. Незважаючи на «Класифікатор надзвичайних ситуацій ДК 019:2010» [1], «Кодекс цивільного захисту України» [2], «Положення про єдину державну систему цивільного захисту» (ЄДСЦЗ) [3] та низку інших законів, що регулюють діяльність органів цивільного захисту, які визначають завдання в умовах воєнного стану ситуація була недостатньою для ефективного виконання завдань, покладених на ДСНС. З початком широкомасштабного вторгнення агресора в нашу країну з'явилися нові фактори ризику, що призвели до введення надзвичайного стану, оскільки агресор застосував весь наявний у нього арсенал для ведення бойових дій. У зв'язку з цим дослідження у військовій сфері з суто теоретичних перетворилися на надзвичайно важливі та практичні, спрямовані на вирішення питання захисту цивільного населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Авторами проаналізовано попередні наукові дослідження: Коробкін В.Ф., Овчаренко Б.О. «Участь працівників оперативно-рятувальної служби цивільного захисту в організації життєзабезпечення не переміщеного населення», Потерайка С.П., Белікова К.Г., Твердохліб О.С., «Проблеми евакуації населення в безпечні місця в умовах воєнного стану. Кейс України», Стрельбіцька Л.М., Гриня М.Д. «Правове регулювання месенджерів як нової форми медіа в умовах російсько-української війни», Білан А.І. «Особливості використання шкідливого програмного забезпечення спеціальними службами держав-агресорів», Шушул К.О, Скоробогатова Н.Є. «Роль держави у розвитку міжнародного нау-

ково-технічного співробітництва»; Каптана М. В., Руснака Ю.І. Гудима О.П., Комісарова Н.О., Бейкун А.Л. «Нормативно-правові аспекти механізму забезпечення національної безпеки у воєнній сфері в умовах кризових ситуацій»; Ковальова О.В., Козловська Н.В. «Роль держави в кризових ситуаціях»; Коваленко Р.І., Назаренко С.Ю. «Аналіз оперативно-службових функцій підрозділів цивільного захисту в умовах воєнного стану»; Гикович Г.В. «Інноваційні методи навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях в умовах воєнного стану»; Сентигіна Ю.М., Дендаренко Ю.Ю. «Особливості забезпечення безпеки та захисту персоналу в умовах ведення бойових дій»; Лещенко О.Ю. «Трансформація системи цивільного захисту в умовах воєнного стану» та ін. Роль цивільного захисту в забезпеченні національної безпеки України в сучасних умовах».

Постановка завдання. Метою цієї статті є аналіз наукових досліджень, проведених до цього часу, виявлення проблем, пов'язаних із діяльністю органів державної влади у сфері цивільного захисту в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. Військовий напад Російської Федерації на територію України був прогнозованим заходом, про який заздалегідь попереджали на всіх світових медіа-платформах та міжнародних форумах, але все ж став повною несподіванкою для всього цивілізованого світу та українського народу. З розвитком ситуації регіональні та територіальні адміністрації були змушені приймати швидкі рішення та вживати виважених і послідовних заходів для протидії новій загрозі. Варто зазначити, що одним із пріоритетних завдань обласних і територіальних адміністрацій була евакуація населення, оскільки активні бойові дії відбувалися на територіях, де проживало цивільне населення. Це стало результатом розпорядження Кабінету Міністрів України № 179-р від 24 лютого 2022 року «Про функціональну організацію єдиної державної системи цивільного захисту в умовах воєнного стану» [4], постанови Кабінету Міністрів України № 841 від 30 жовтня 2013 року «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій» [5], 10 червня 2017 року. Наказом Міністерства внутрішніх справ України № 579 «Про затвердження Методики планування евакуаційних заходів» [6]. Одним із критичних викликів, що постали перед органами цивільного захисту, було планування та здійснення евакуації населення у разі руйнування або значного пошкодження мостів та доріг під час бойових дій поблизу населених пунктів. Динамічний і часто непередбачуваний характер обстановки на полі бою вимагав завчасної підготовки та координації дій з інформування населення, організації евакуаційного транспорту, розгортання сил і засобів цивільного захисту, розвідки маршрутів евакуації. Якщо ці питання не були узгоджені та вирішені заздалегідь, існував ризик того, що евакуація населення буде неможливою. У дослідженні Коробкіна В.Ф. та Овчаренка Б.О. [7, с. 164, 165, 166] проаналізовано проблеми участі працівників аварійно-рятувальних

служб цивільного захисту в організації життєзабезпечення не евакуйованого населення. По-перше, автори наголошують на тому, що Кодекс цивільного захисту України [2] та Закон України від 16 березня 2000 року «Про правовий режим надзвичайного стану» [8] не визначають поняття «не переміщене населення», як і Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 26 квітня 2018 року № 340 «Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж» [9], окрім відсутності відповідних понять, також не визначає поняття “не переміщені мешканці”, особливо коли громадяни відмовилися від обов'язкової евакуації, та правила поведінки органів управління та підрозділів цивільного захисту на території, на якій проживають не переміщені мешканці. Він також не визначає порядок дій. Я погоджуюсь з пропозицією авторів та пропоную інтегрувати набутий досвід у навчальні програми підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації посадових осіб і працівників органів та підрозділів цивільного захисту ДСНС. Цьому важливому і надзвичайно складному завданню присвячені також наукові дослідження Потеряйка С. П., Белікової К. Г. та Твердохліва О. С. [10, с. 61, 62], в яких визначено проблеми, пов'язані з евакуацією населення у безпечні місця в умовах воєнного стану. Автори зазначають, що в Україні створено координаційний штаб з питань підготовки проведення обов'язкової евакуації населення відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 29 липня 2022 р. № 854 «Про утворення Координаційного штабу з проведення евакуаційних заходів та ефективного реагування на масове переміщення населення» [11], основними завданнями якого є: центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування військових формувань, утворених відповідно до закону, та сприяння координації діяльності державних органів з питань проведення вимушеної евакуації населення.

Науковці визначили основні проблемні питання під час проведення евакуаційних заходів, а саме: відсутність комунікації координаційного штабу із супроводжуючою особою людини з інвалідністю щодо процесу її евакуації та практичної реалізації поданої заявки на евакуацію; не надання координаційним штабом спеціального медичного транспорту для перевезення особи з інвалідністю; незабезпечення супроводу для евакуації особи з інвалідністю, яка належить до маломобільних груп населення. Водночас автори зазначають, що ці проблеми вдалося частково вирішити завдяки волонтерам та пересічним громадянам.

Також, науковці запропонували вирішення зазначених проблемних питань шляхом підбору до складу Координаційного штабу більш компетентних фахівців, налагодження взаємодії між координаційними центрами, органами державної влади, місцевого самоврядування та волонтерськими ор-

ганізаціями, що здійснюють заходи з евакуації населення у безпечні місця та надають допомогу населенню. Вважаємо за доцільне залучати фахівців та спеціальні транспортні засоби лікарень та організацій для евакуації маломобільних груп населення, а також забезпечення особового складу служби цивільного захисту спеціальним обладнанням для транспортування мало мобільних груп населення до вагонів евакуаційних потягів.

Повністю погоджуємося із думкою авторів та пропонуємо поглибити вивчення цього проблемного питання для відшукування ефективних шляхів його розв'язання.

Враховуючи сучасні умови та методи ведення війни, одним з не менш небезпечних чинників, з яким зіштовхнулися органи управління системи цивільного захисту, є інформаційна війна країни агресора та дискредитація ним органів влади, оскільки ДСНС є складовою сектору безпеки і оборони України. Зазначене питання досліджують Стрельбицька Л.М. та Гринь М.Д. у своїй роботі, де порушують проблеми правового регулювання месенджерів, як нової форми ЗМІ, в контексті російсько-української війни. Автори зауважили, що месенджери мають всі характерні для засобів масової інформації ознаки, проте не підпадають під правову регламентацію як окремі і автономні елементи інформаційного простору. Вважаємо, що нині важливого значення набуває використання месенджерів та соціальних медіа під час організації інформаційно психологічних спеціальних операцій. Ворог активно використовує месенджери та соціальні медіа для поширення пропаганди, дезінформації та інформаційно психологічних спеціальних операцій.

Автори пропонують зважати на сучасну динаміку розвитку інформаційних технологій та на необхідність обов'язкового виокремлення інформаційних ресурсів з ознаками ЗМІ та всіх інших можливостей передачі масової інформації через мережу Інтернет в окремий і спеціальний закон. Запровадження окремого закону дозволить регулювати не лише діяльність месенджерів як інформаційного ресурсу, але і поглибити механізми регулювання і реалізації юридичної відповідальності.

Із розвитком сучасних технологій у галузі розповсюдження інформації виникла проблема отримання населенням передчасної не перевіреної, та як правило, не достовірної інформації. Оскільки одним із завдань ДСНС є оповіщення (інформування) населення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій, ця проблема є над актуальною та заслуговує на ретельне вивчення.

Дослідник Білан А.І. виявив особливості застосування шкідливого програмного забезпечення спецслужбами країни агресора та окреслив загрози, що пов'язані із його поширенням, визначив об'єкти хакерських посягань на замовлення рф у світових вимірах, а також здійснив прогноз щодо подальшого розвитку ситуації, акцентів діяльності хакерів та кіберзлочинців на замовлення російських спецслужб в умовах кібервійни. Слід зазначити, що

автор запропонував надалі розробити Стратегію управління ризиками, пов'язаними із поширенням шкідливого програмного забезпечення, а також прискорити схвалення Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про електронні комунікації" щодо підвищення ефективності організації роботи постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг в умовах воєнного стану.

Враховуючи той факт, що ДСНС є невід'ємною частиною сектору безпеки і оборони, час від часу на її комп'ютерні мережі здійснюються хакерські атаки. Останній масовий збій комп'ютерних мереж та втрата важливої оперативної інформації відбулася в ніч з 23 го на 24 те лютого 2022 року, що передувало широкомасштабному вторгненню російської федерації на територію України. У такий спосіб на деякий час було виведено з ладу систему оповіщення та інформування населення. Враховуючи цей факт та зважаючи на розвиток сучасних технологій, чат ботів, а також систем штучного інтелекту пропонуємо розглянути можливість розроблення в системі ДСНС мобільного застосунку (програмного забезпечення), у якому буде зібрано усі необхідні алгоритми дій та поради населенню, щодо реагування на всі види надзвичайних ситуацій, поради та покрокові інструкції з надання невідкладної допомоги людям а також алгоритми дій, якщо громадянин опинився у зоні ведення бойових дій. Такий застосунок повинен бути доступним широкому колу користувачів, а також працювати без підключення до мережі Інтернет, що своєю чергою дасть змогу його автономному використанню на територіях, де відсутній зв'язок.

Дотично до зазначеного Щур К.О., Скоробогатова Н.Є. дослідили роль держави щодо розвитку міжнародного науково технічного співробітництва та зазначили, що основною метою науково технічної співпраці між країнами або різними державними організаціями є досягнення позитивного результату, де співпраця відбувається шляхом об'єднання ресурсів та потенціалу всіх суб'єктів, включаючи матеріальні, фінансові ресурси, роботу науково дослідних кадрів, а також результати попередніх розробок кожної сторони. Використовуючи такі зв'язки досягається економія ресурсів, а також скорочується ризик отримання негативного результату.

Доповнюючи вищевикладене та зважаючи на курс України до Європейської інтеграції зазначаємо, що нині з'являється можливість подальшої співпраці між науковими установами України та Європейського союзу у сфері цивільного захисту. Можливість підписання меморандумів між цими установами та робота над спільними проєктами науково дослідних (дослідно конструкторських) робіт покликані розв'язати проблеми та завдання з покращення механізмів публічного управління реагуванням на надзвичайні ситуації в умовах воєнного стану, а також дадуть змогу проведення спільних тренінгів та масштабних навчань за участю особового складу та техніки служб цивільного захисту між країнами учасниками Європейського союзу

та Україною; пожежні автоцистерни повинні бути пристосовані для заповнення цистерн водою від зовнішнього вододжерела. Ця вимога обґрунтована тим, що деякі закордонні зразки пожежних автоцистерн до цього не пристосовані, а заповнення їх цистерн можливо лише від зовнішнього протипожежного водопроводу; пожежний насос повинен забезпечувати подачу до 30 л/с і створювати робочий тиск не менше 11 бар. Вказані числові значення подачі і тиску обґрунтовано з урахуванням результатів статистичних досліджень та проведених розрахунків.

Дослідження Гайович Г.В. присвячено пошуку інноваційних шляхів навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях в умовах воєнного стану. Автор розкриває, що від початку війни навчальні заклади ДСНС України усвідомлювали потенціал соціальних мереж, доступ до яких можливий через мобільні пристрої, особливо мобільні телефони, і якими користується значна кількість людей у повсякденному житті та у професійній діяльності і що ці ресурси мають різноманітні та адаптивні функції. З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну навчальні центри цивільного захисту, що працюють на окупованій території, опинилися в особливій ситуації. Автор зазначає, що для продовження навчального процесу було переглянуто підхід до його організації, зокрема інформування населення, а основні освітні та інформаційні заходи були перенесені в соціальні мережі. Ця просвітницька діяльність дозволила мешканцям решти районів окупованих територій оперативно отримувати відповіді на свої запитання про те, як діяти у разі виникнення надзвичайної ситуації, спричиненої військовими діями, не виходячи з дому (що є вкрай важливим в умовах окупованої країни). Сьогодні для того, щоб освітяни могли висвітлювати (актуальну) інформацію про ресурси ДСНС, важливо, перш за все, знати потреби населення прифронтових та окупованих територій.

У роботі Сенчихіна Ю.М., Дендаренка Ю.Ю. окреслено проблематику особливостей забезпечення безпеки та захисту персоналу в умовах воєнного стану. Науковці зазначають, що початок широкомасштабного вторгнення на територію України призвів до появи нових видів небезпек для персоналу цивільного захисту під час виконання службових обов'язків, таких як ураження особового складу ДСНС від артилерійських обстрілів та вибухонебезпечних предметів. Дослідники також окреслили основні вимоги до підвалів та приміщень із захисними властивостями для забезпечення захисту особового складу від небезпеки авіа ударів та обстрілів. Автори порушують питання забезпечення особового складу пожежно-рятувальних підрозділів ДСНС броньованим захистом, зазначаючи, що особовий склад піротехнічних підрозділів ДСНС України забезпечується бронежилетами та касками 6 класу захисту відповідно до пункту 2 статті 18 наказу [9]. Окрім зауважень авторів, пропонується врахувати специфіку завдань, що покладаються на різні підрозділи Служби цивільного захисту ДСНС, та розпочати розробку но-

вих моделей захисного одягу для пожежно-рятувального персоналу, які б забезпечували захист від уражаючих елементів вибухових речовин. В якості основної броні для такого захисного одягу можуть бути використані елементи м'якого бронепакету на основі надвисокомолекулярного поліетилену (далі – НВМПЕ). Замість сталевих бронепластин використовуються пластини з СВМПЕ вагою 1,6 кг. Науковці також пропонують забезпечити обізнаність особового складу з типами небезпек, які становлять вибухонебезпечні предмети, та процедурами їх виявлення. Погоджуючись з пропозицією авторів, та в розвиток цього питання, пропонується направляти рятувальників від кожного караулу на навчання з ідентифікації СВП. Це дозволить особовому складу здійснювати попередню візуальну ідентифікацію СВП та приймати необхідні оперативні рішення у разі виникнення надзвичайної ситуації

Лещенко О.Ю., в умовах гібридного сучасного військово-політичного конфлікту, система цивільного захисту України трансформується і порушує, серед іншого, такі питання: Демонстрація впливу сучасних воєнно-політичних конфліктів на безпеку населення і суспільства; сутність воєнно-політичних конфліктів як соціально-політичного явища, їх особливості та відмінності від збройних (воєнних) конфліктів; категоріально-понятійний інструментарій; досвід розвинених країн світу у розбудові національних систем цивільного захисту; розвиток системи цивільного захисту України. У висновках автори пропонують адаптувати ЄДСЦЗ до умов сучасних загроз національній безпеці; уточнити повноваження та функції між суб'єктами цивільного захисту; створити та розвивати мережу центрів управління в надзвичайних ситуаціях; удосконалити взаємодію між органами управління цивільного захисту, Збройними Силами та іншими військовими формуваннями; удосконалити систему мобілізаційної підготовки посадових осіб у сфері цивільного підвищити рівень підготовки посадових осіб у сфері цивільного захисту шляхом розвитку їхньої мобілізаційної спроможності та запровадження заходів із запобігання виникненню надзвичайних ситуацій. Автор пропонує оптимальні шляхи реформування системи цивільного захисту України в сучасних безпекових умовах, особливо законодавства з метою його гармонізації зі стандартами Європейського Союзу та НАТО

Клименко Н.Г., Національна безпека України в сучасних умовах. З'ясовано роль цивільного захисту у забезпеченні національної безпеки України в сучасних умовах та розглянуто еволюцію цивільного захисту у забезпеченні національної безпеки України в сучасних умовах.

Проаналізовано зміни, що відбулися в чинному законодавстві України після окупації Автономної Республіки Крим Російською Федерацією та початку антитерористичної операції на сході України. Підсумовуючи дослідження, автор доходить висновку, що події, які розпочалися у 2014 році, призвели до перегляду ролі цивільного захисту у забезпеченні національної безпеки в сучасних умовах, наслідком чого стало визнання органів та під-

розділів цивільного захисту суб'єктами забезпечення національної безпеки та їх залучення до проведення антитерористичних операцій у визначених випадках.

Висновки. Сучасний світ залишається вразливим до різних видів надзвичайних ситуацій як природного, так і техногенного характеру. Дослідження у цій сфері з метою підвищення ефективності управління національною безпекою не втратять свого значення і в майбутньому. З огляду на вищезазначене, науковці все більше уваги приділяють проблемам, які виникли на різних рівнях та в різних сферах життєдіяльності суспільства в умовах воєнного стану, проводять статистичний аналіз, досліджують проблеми та шляхи їх вирішення на рівні національної та регіональних громад, а також шукають різні способи організації взаємодії та підготовки населення до дій в умовах надзвичайних ситуацій.

Науковці все частіше звертають увагу на ті проблеми, які проявили себе в умовах воєнного стану на різних рівнях, у різних сферах діяльності суспільства та докладають зусиль аби їх вирішити, здійснюють статистичні аналізи, вишукують проблеми та шляхи їх вирішення на державному рівні та на рівні територіальних громад, відшуковують різні способи організації взаємодії та навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Перспективи подальших досліджень за розглянутою проблематикою дозволять значно збільшити ефективність виконання завдань, що покладаються на органи державної влади у сфері цивільного захисту. Пошук нових методів та технологічних розробок у забезпеченні безпеки цивільного населення дасть змогу не тільки зберегти життя, а й підвищить конкурентоспроможність Українських виробників на світовому ринку пожежно-технічного оснащення. Спираючись на результати наукових праць, нами визначено наукові завдання подальших досліджень, а саме:

- узагальнення міжнародного досвіду щодо реагування на надзвичайні ситуації в умовах ведення бойових дій;
- дослідження механізмів публічного управління реагуванням на надзвичайні ситуації в умовах воєнного стану;
- уточнення категорійно-понятійного апарату;
- створення моделі функціонування правового та організаційного механізмів публічного управління реагуванням на надзвичайні ситуації в умовах воєнного стану;
- розроблення концептуального підходу до розв'язку механізмів публічного управління реагуванням на надзвичайні ситуації та практичні рекомендації щодо їх функціонування в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел:

1. Класифікатор надзвичайних ситуацій ДК 019:2010: наказ Держспоживстандарту України від 11.10.2010 р. № 457. Дата оновлення: 01.01.2011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va457609_10#Text.

2. Кодекс цивільного захисту України : Закон України від 02.0.2012 р. № 5403 VI. Дата оновлення: 27.11.2023. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403_17#Text.

3. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту: постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 р. № 11. Дата оновлення: 03.05.2023. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11_2014%D0%BF#n10.

4. Про організацію функціонування єдиної державної системи цивільного захисту в умовах воєнного стану: розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.02.2022 р. № 179 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179_2022%D1%80#Text.

5. Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій: постанова Кабінету Міністрів України від 30.10.2013 р. № 841. Дата оновлення: 10.03.2023. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/841_2013%D0%BF#.

6. Про затвердження Методики планування заходів з евакуації: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 10.07.2017 р. № 579. Дата оновлення: 10.07.2017. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0938_17#Text.

7. Коробкін В. Ф., Овчаренко Б. О. Участь працівників Оперативно рятувальної служби цивільного захисту в організації життєзабезпечення не евакуйованого населення. Організаційно правове забезпечення національної безпеки в умовах воєнного стану : матеріали всеукр. наук. практ. конф., м. Кропивницький, 07 лип. 2023 р. Кропивницький, 2023. С. 164—167.

8. Про правовий режим надзвичайного стану : Закон України від 16.03.2000 р. № 1550 III. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550_14#top.

9. Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 26.04.2018 р. № 340. Дата оновлення: 25.02.2022. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0801_18#Text.

10. Потеряйко С. П., Белікова К. Г., Твердохліб О. С. Проблемні питання евакуації населення в безпечні місця в умовах воєнного стану. Український кейс. Публічне управління. 2022. № 5. С. 58—63.

11. Про утворення Координаційного штабу з питань проведення обов'язкової евакуації населення в умовах воєнного стану : постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2022 р. № 854. Дата оновлення: 03.08.2023. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/854_2022%D0%BF#.

References:

1. Klasyfikator nadzvychajnyh sytuacij DK 019:2010: nakaz Derzhspozhyvstandartu Ukrai'ny vid 11.10.2010 r. № 457. Data onovlennja: 01.01.2011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va457609_10#Text (data

zvernennja 15.01.2024).

2. Kodeks cyvil'nogo zahystu Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 02.0.2012 r. № 5403 VI. Data onovlennja: 27.11.2023. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403_17#Text (data zvernennja 15.01.2024).

3. Pro zatverdzhennja Polozhennja pro jedynu derzhavnu systemu cyvil'nogo zahystu: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 09.01.2014 r. № 11. Data onovlennja: 03.05.2023. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11_2014%D0%BF#n10 (data zvernennja 15.01.2024).

4. Pro organizaciju funkcionuvannja jedynoi' derzhavnoi' systemy cyvil'nogo zahystu v umovah vojenного станu: rozporjadzhennja Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24.02.2022 r. № 179 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179_2022%D1%80#Text (data zvernennja 15.01.2024).

5. Pro zatverdzhennja Porjadku provedennja evakuacii' u razi zagrozy vynyknennja abo vynyknennja nadzvyčajnyh situacij: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30.10.2013 r. № 841. Data onovlennja: 10.03.2023. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/841_2013%D0%BF#Text (data zvernennja 15.01.2024).

6. Pro zatverdzhennja Metodyky planuvannja zahodiv z evakuacii': nakaz Ministerstva vnutrishnih sprav Ukrainy vid 10.07.2017 r. № 579. Data onovlennja: 10.07.2017. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0938_17#Text (data zvernennja 15.01.2024).

7. Korobkin V. F., Ovcharenko B. O. Uchast' pracivnykiv Operativno rjatuval'noi' sluzhby cyvil'nogo zahystu v organizacii' zhyttjezabezpechennja ne evakujovanogo naselennja. Organizacijno pravove zabezpechennja nacional'noi' bezpeky v umovah vojenного станu : materialy vseukr. nauk. prakt. konf., m. Kropyvnyč'kyj, 07 lyp. 2023 r. Kropyvnyč'kyj, 2023. S. 164—167.

8. Pro pravovyj rezhym nadzvyčajного станu : Zakon Ukrainy vid 16.03.2000 r. № 1550 III. Data onovlennja: 31.03.2023. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550_14#top (data zvernennja 15.01.2024).

9. Pro zatverdzhennja Statutu dij u nadzvyčajnyh situacijah organiv upravlinnja ta pidrozdiliv Operativno rjatuval'noi' sluzhby cyvil'nogo zahystu ta Statutu dij organiv upravlinnja ta pidrozdiliv Operativno rjatuval'noi' sluzhby cyvil'nogo zahystu pid chas gasinnja pozhezh: nakaz Ministerstva vnutrishnih sprav Ukrainy vid 26.04.2018 r. № 340. Data onovlennja: 25.02.2022. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0801_18#Text (data zvernennja 15.01.2024).

10. Poterjajko S. P., Bjelikova K. G., Tverdohlib O. S. Problemni pytannja evakuacii' naselennja v bezpechni miscja v umovah vojenного станu. Ukrain's'kyj kejs. Publichne upravlinnja. 2022. № 5. S. 58—63.

11. Pro utvorennja Koordynacijного shtabu z pytan' provedennja obov'jazkovoї' evakuacii' naselennja v umovah vojenного станu : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29.07.2022 r. № 854. Data onovlennja: 03.08.2023. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/854_2022%D0%BF#Text (data zvernennja 15.01.2024).